

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑

เรื่อง

การผันวรรณยุกต์

ผู้สอน ครุณิสาชล รุ่งเนย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การพัฒนาวรรณยุกต์

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายวิธีการผันวรรณยุกต์
๒. สามารถผันวรรณยุกต์ของคำในภาษาไทยได้

แม่

ตบ

เซย

ดู

กด

พราว

เมฆ

ฟัง

นก

คน

คำถามชวนคิด

นักเรียนว่า คำเป็น คำตาย
มีความเกี่ยวข้องกับ
การผันเสียงวรรณยุกต์
หรือไม่ อย่างไร

การผันวรรณยุกต์ หมายถึง การออกเสียง
พยางค์ที่ใช้พยัญชนะตัวเดียวกัน เสียงสระเดียวกัน
แต่เสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนไป เช่น สุ สุ๋ สุ๊

ก่อนที่จะผันอักษรได้
นักเรียนจะต้องทำความเข้าใจเรื่องต่อไปนี

คำเป็น คำตาย

คำเป็น คือ คำที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

๑. คำที่ประสมสระเสียงยาวในแม่ ก กา ขา

๒. คำที่ประสมกับสระเสียงสั้นในแม่ ก กา เฉพาะ

ำ ไ เ-า

๓. คำที่มีตัวสะกดอยู่ในแม่ กง กน กม เกย เกอว

คำตาย คือ คำที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

๑. คำที่ประสมด้วยสระ เสียงสั้น ใน แม่ ก กา

๒. คำที่มีตัวสะกดอยู่ใน มาตราตัวสะกด

แม่ กก กบ กด

พื้่นเลื้ียง หมายถึง พยียงค้ที่ไม้มีรูปรรณยุกต้

ภาพ www.freepik.com

@freepik

อักษรกลาง

คำเป็น พื้นเสียงเป็นเสียงสามัญ เช่น กา จา ตา ฯลฯ

เวลาผันจะผันได้ครบทั้ง ๕ เสียง คือ สามัญ เอก โท ตรี จัตวา
เช่น

กา = กา ก่า ก้า ก๊า ก๋า

จา = จา จ่า จ้า จ๊า จ๋า

ตา = ตา ต่า ต้า ต๊า ต๋า

ภาพ www.freepik.com

efreepik

อักษรกลาง

คำตาย พื้นเสียงเป็น เสียงเอก เช่น กาด ตะ ตัก ฯลฯ เวลา
ผันจะผันได้ครบทั้ง ๔ เสียง คือ เสียงเอก เสียงโท เสียงตรี เสียง
จัตวา เช่น กาด = กาด ก้าด ก๊าด ก๋าด
ตะ = ตะ ต๊ะ ต๊ะ ตะ
ตัก = ตัก ตัก ตัก ตัก

ภาพ
www.freepik.
@freepik

โปรดสังเกตว่าอักษรกลางคำตายที่ผันด้วยวรรณยุกต์จัตวา ไม่มีคำใช้ในภาษาไทย

อักษรต่ำ

คำเป็น พื้นเสียงเป็น เสียงสามัญ เช่น คา คาว ทา ฯลฯ

เวลาผันจะผันได้ครบทั้ง ๓ เสียง คือ เสียงสามัญ เสียงโท (แต่รูปวรรณยุกต์เอก) เสียงตรี (แต่รูปวรรณยุกต์โท) เช่น

คา = คา คำ ค้า

ทา = ทา ท่า ท้า

คาว = คาว ค่าว ค้าว

ภาพ www.freepik.com

@freepik

อักษรต่ำ

คำตาย สระเสียงสั้น ฟันเสียงเป็น เสียงตรี เช่น คะ นะ ฯลฯ เวลาผันจะผันได้ ๓ เสียง คือ เสียงตรี เสียงโท (แต่รูปวรรณยุกต์เอก) และเสียงจัตวา เช่น

คะ = คะ ค่ะ ค๊ะ

นะ = นะ น่ะ น๊ะ

อักษรต่ำ

คำตาย สระเสียงยาว พันเสียงเป็น เสียงโท เช่น มาก เชิต

โนต ฯลฯ เวลาผันจะผันได้ ๓ เสียง คือ เสียงโท เสียงตรี (แต่
รูปวรรณยุกต์โท) และเสียงจัตวา เช่น

มาก = มาก ม้าก ม่าก

เชิต = เชิต เชีต เชีต

โนต = โนต โน้ต โน๊ต

ภาพ www.freepik.com

@freepik

อักษรสูง

คำเป็น พื้นเสียงเป็น เสียงจัตวา เช่น ขอ หู สู ฯลฯ เวลา

ผันจะผันได้ ๓ เสียง คือ เสียงเอก เสียงโท และเสียงจัตวา เช่น

ขอ = ขอ ข่อ ข้อ

หู = หู หู่ หื้อ

สู = สู สู่ สื้อ

ภาพ www.freepik.com

@freepik

อักษรสูง

คำตาย พื้นเสียงเป็น เสียงเอก เช่น สด ขด หก ฯลฯ
เวลาผันผันได้ ๒ เสียง คือ เสียงเอก และเสียงโท ในรูป
วรรณยุกต์โทเป็นเสียงโท เช่น

สด = สด สัด

ขด = ขด ขัด

ตารางการผันวรรณยุกต์

อักษร	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
อักษรกลาง					
คำเป็น	กา	ก่า	ก้า	ก๊า	ก๋า
คำตาย	-	จะ	จ๊ะ	จ๊ะ	จ๊ะ
อักษรสูง					
คำเป็น	-	ข่า	ข้า	-	ขา
คำตาย	-	สะ	สะ	-	-
อักษรต่ำ					
คำเป็น	คา	-	ค่า	ค้ำ	-
คำตาย สาระเสียงสั้น	-	-	คะ	คะ	คะ
คำตาย สาระเสียงยาว	-	-	โน้ต	โน้ต	โน้ต

กิจกรรมกลุ่ม

ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้

เรื่อง การผันวรรณยุกต์

ส่งตัวแทนสรุป เรื่อง การผันวรรณยุกต์

ในภาษาไทย อักษรสูง อักษรกลาง

อักษรต่ำ ผันวรรณยุกต์ได้กี่เสียง

ใบความรู้ เรื่อง การผันวรรณยุกต์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง การผันวรรณยุกต์
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การที่ภาษาไทยผันเสียงไล่เสียงได้ นอกจากจะทำให้มีคำใช้มากขึ้นแล้ว ยังทำให้ภาษาไทยไพเราะ เพราะระดับเสียงต่าง ๆ ของคำทำให้เกิดเป็นเสียงอย่างดนตรี การไล่เสียง สูง - ต่ำนั้นทำให้ความหมายเปลี่ยนไปด้วย เป็นการผันอักษรหรือผันวรรณยุกต์ซึ่งได้จัดระบบไว้อย่างดี ใช้ง่าย ไม่ยุ่งยากทั้งการเขียนและการอ่านเพียงแต่ต้องทำความเข้าใจระบบการใช้วรรณยุกต์เท่านั้น

คำว่า “ผันวรรณยุกต์” มีตำราหลายเล่มมีชื่อว่า “ผันอักษร” การผันวรรณยุกต์หรือการผันอักษร คือ การเปลี่ยนระดับเสียงของคำโดยใช้รูปวรรณยุกต์กำกับ เราเรียกคำที่ผันแล้วนี้ว่า “วรรณยุกต์มีรูป” คำที่ยังไม่ได้ผันจึงเรียกว่า “วรรณยุกต์ไม่มีรูป” ซึ่งก็คือคำที่เป็น “พื้นเสียง”

พระยาอุปกิตศิลปสาร (นิ่ม กาญจนาชีวะ ; ๒๔๗๔) อธิบายเรื่องจำแนกวรรณยุกต์เป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑. วรรณยุกต์มีรูป คือ วรรณยุกต์ที่ต้องใช้รูปวรรณยุกต์คือ ไม่ ' ั ' ุ ' ู ' บังคับข้างบน เช่น ก่า ก้า ก๊า ก๋า, ข้า (ข้า,ค่า) คำ ดังนี้ เป็นต้น วรรณยุกต์มีรูปนี้มีแค่ ๔ เสียง คือ เอก โท ตรี จัตวา เท่านั้น เสียงสามัญไม่มี

๒. วรรณยุกต์ไม่มีรูป คือวรรณยุกต์ที่ไม่ต้องใช้รูปวรรณยุกต์บังคับข้างบนสังเกตเสียงวรรณยุกต์ได้ด้วยวิธีกำหนดตัวพยัญชนะเป็น สูง กลาง ต่ำ แล้วประสมกับสระ-พยัญชนะ อ่านเป็นเสียงวรรณยุกต์ได้ตามพวก เช่น คาง ขาก คาก คัก ขาง ดังนี้ เป็นต้น วรรณยุกต์ไม่มีรูปนี้มีครบทั้ง ๕ เสียง

ครบครันเรื่อง วรรณยุกต์
พิศศรี กมลเวช, ๒๕๕๒

นักเรียนทำใบงาน

เรื่อง การผันวรรณยุกต์

ใบงาน เรื่อง การผันวรรณยุกต์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง การผันวรรณยุกต์
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ตอนที่ ๑ จงพิจารณาว่า คำต่อไปนี้มีเสียงวรรณยุกต์ใด เพราะเหตุใด

ตัวอย่าง ๑) แก้ว มีเสียงวรรณยุกต์ โท เพราะ ก เป็นอักษรกลาง รูปวรรณยุกต์ตรงกับเสียง

๒) พร้อม มีเสียงวรรณยุกต์ ทรี เพราะ พ เป็นอักษรต่ำ รูปวรรณยุกต์โทมีเสียงตรี

๑. เกี้ยว มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....
๒. ช้ำ มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....
๓. ไหน มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....
๔. วิ่ง มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....
๕. เสื่อ มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....
๖. เฒ่า มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....
๗. แปร มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....
๘. อวน มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....
๙. พลัง มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....
๑๐. เปรี๊ยะ มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

ใบงาน เรื่อง การผันวรรณยุกต์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง การผันวรรณยุกต์
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ตอนที่ ๒ จงพิจารณาว่า คำต่อไปนี้ มีเสียงวรรณยุกต์ใด เพราะเหตุใด

ตัวอย่าง ๑) ชก มีเสียงวรรณยุกต์ ตรี เพราะ ช เป็นอักษรต่ำ คำตาย ประสมด้วยสระเสียงสั้น

๒) โชก มีเสียงวรรณยุกต์ โท เพราะ ช เป็นอักษรต่ำ คำตาย ประสมด้วยสระเสียงยาว

๑. เจือก มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

๒. พจน์ มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

๓. เทพ มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

๔. รูป มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

๕. โชค มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

๖. งก มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

๗. เช็ด มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

๘. นับ มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

๙. เพศ มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

๑๐. น็อค มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

ใบงาน เรื่อง การผันวรรณยุกต์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง การผันวรรณยุกต์
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ตอนที่ ๑ จงพิจารณาว่า คำต่อไปนี้ี้มีเสียงวรรณยุกต์ใด เพราะเหตุใด

ตัวอย่าง ๑) แก้ว มีเสียงวรรณยุกต์ โท เพราะ ก เป็นอักษรกลาง รูปวรรณยุกต์ตรงกับเสียง

๒) พร้อม มีเสียงวรรณยุกต์ ตริ เพราะ พ เป็นอักษรต่ำ รูปวรรณยุกต์โทมีเสียงตรี

๑. เกี้ยว มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....
๒. ช้ำ มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....
๓. ไหน มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....
๔. วิ่ง มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....
๕. เสื่อ มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

ใบงาน เรื่อง การผันวรรณยุกต์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง การผันวรรณยุกต์
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ตอนที่ ๑ จงพิจารณาว่า คำต่อไปนี้ี้มีเสียงวรรณยุกต์ใด เพราะเหตุใด

ตัวอย่าง ๑) แก้ว มีเสียงวรรณยุกต์ โท เพราะ ก เป็นอักษรกลาง รูปวรรณยุกต์ตรงกับเสียง

๒) พร้อม มีเสียงวรรณยุกต์ ตริเพราะ พ เป็นอักษรต่ำ รูปวรรณยุกต์โทมีเสียงตรี

๖. เต่า มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

๗. แปรง มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

๘. อวน มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

๙. ปลั่ง มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

๑๐.เปรี้ยว มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

ใบงาน เรื่อง การผันวรรณยุกต์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง การผันวรรณยุกต์
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ตอนที่ ๒ จงพิจารณาว่า คำต่อไปนี้ี้มีเสียงวรรณยุกต์ใด เพราะเหตุใด

ตัวอย่าง ๑) ชก มีเสียงวรรณยุกต์ ตรี เพราะ ช เป็นอักษรต่ำ คำตายประสมด้วยสระเสียงสั้น

๒) โชก มีเสียงวรรณยุกต์ โท เพราะ ช เป็นอักษรต่ำ คำตายประสมด้วยสระเสียงยาว

๑. เจือก มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

๒. พจน์ มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

๓. เทพ มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

๔. รูป มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

๕. โชค มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

ใบงาน เรื่อง การผันวรรณยุกต์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง การผันวรรณยุกต์
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ตอนที่ ๒ จงพิจารณาว่า คำต่อไปนี้ี้มีเสียงวรรณยุกต์ใด เพราะเหตุใด

ตัวอย่าง ๑) ชก มีเสียงวรรณยุกต์ ตรี เพราะ ช เป็นอักษรต่ำ คำตายประสมด้วยสระเสียงสั้น

๒) โชก มีเสียงวรรณยุกต์ โท เพราะ ช เป็นอักษรต่ำ คำตายประสมด้วยสระเสียงยาว

๖. งก มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

๗. เช็ด มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

๘. น้บ มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

๙. เพศ มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

๑๐. น้อก มีเสียงวรรณยุกต์ .....เพราะ.....

สรุปและทบทวนความรู้

ภาพ www.freepik.com

@freepik